

1976 JUL 29

ESTI HÍRLAP

244

VISSZAKAPJA RÉGI FÉNYÉT

A megye palotája

TÖRTÉNELMI FALAK • OROSZLÁN ÓNBÓL

Az év végén befejeződnék a nagy építkezések a Felszabadulás téren és környékén. Megnyílik az észak-déli földalatti vasút első szakasza. Befejeződik a tér és a szomszédos utcák rendezése. Megújul a történelmi városmag arculata, visszakapják régi fényüket az ismert és az alig ismert műemlékek. Közülük talán a legértékesebb és a legszebb a Vármegyeháza. A Váci utcából jövet a Haris közön és Pilvax közön áthaladva, előttünk a korinthuszi oszlopokkal díszített palota. Több száz éves falai tanúi voltak Széchenyi, Kossuth és Jókai felszólalásainak. De egyes kövei látták Rákóczi kurucait, Dózsa György kereszteléseit is.

A négy utcával közrefogott három épület együttese a magyar klasszicista építészeti legszebb műemlékeinek egyike. Elsőnek, 1804—1811 között, az utcáról nem látható középső rész épült fel, Hild János tervei alapján. Ezután a lakószárny készült el Hofricht József tervei között 1892—1932 között. A Városház utcai palotát ifj. Zitterbarth Mátyás tervezte, s 1838—41 között építették fel. A kétemeletes, három részre tagolt épület előugró homlokzatát korinthuszi oszlopok és sarokpillérek ékesítik. Felette konzolos párkány húzódik.

A Gyűlési Palota Impo-

zans méreteivel, világos, tiszta építészeti megoldásával tűnik ki. Ebben a térben sok forró hangulatu köznyelés zajlott le. Valaha innen lehetett átjutni a kisebb Gyűlési Palotába. Itt voltak a levéltári szobák, a börtöncellák és a rabkápolna. A börtönöket 1921-ig használták. A második udvart több szobor, relief és emléktábla díszíti. Ezt az udvart akasztóudvarnak nevezték, mert Ráday Gedeon kormánybiztos itt akasztatta fel az elfogott szegénylegényeket, betyárokat. A rabkápolnában ma levéltár van.

A megyeházához sok történelmi emlék fűződik. A III-as udvarban török időkre utal egy falitábla: „A Vármegyeházának ez ódon falai nyögtek a nagy szultánok világverő hadait, de lábtámadta Buda és Pest felszabadítását is az idegen járom alól 1686-ban.”

Az udvarokban, kapukban, falakon levő díszítményeket különböző helyekről gyűjtötték össze. Itt van az öntöttvas neogótikus kút, a fátyaltartó női alak, a mosolygó férfifejet ábrázoló zárókő, a Hébé kútszobor, az ónból készült oroszlánszobor, az uránia kútszobor. Itt látható a falikút Medúzafejvel, a Génusz-szobor és Hermész szobra. A díszek és műtárgyak tovább emelik az épület szépségét.

Sz. J.